

Illuster : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404424>

Illuster

Mrt 2020

ONDERWIJS

Kennis doorgeven

De stille onderwijsrevolutie

**Wat te doen
tegen segregatie
in het onderwijs?**

**Als zij-instromer
voor de klas**

**Ook
online op
[uu.nl/
illuster](http://uu.nl/illuster)**

Net als in de film?

Docenten zijn helden. Dat weten we allemaal. Het zijn de mensen aan wie we onze kinderen toevertrouwen. Leraren vormen onze ontwikkeling en ze brengen ons waardevolle kennis, inzichten en vaardigheden bij.

Hollywoodfilms bevestigen dit. Het sociaal geëngageerde drama over een bevlogen docent vormt zelfs een eigen subgenre in de filmgeschiedenis: van klassiekers als *Goodbye, Mr. Chips* (1939) en *To Sir, With Love* (1967) tot *Dead Poets Society* (1989) en *Dangerous Minds* (1995). Steeds weer zien we hoe een charismatische docent een groepje jonge mensen beweegt om onvermoede kwaliteiten in zichzelf te ontdekken, wat zonder uitzondering leidt tot even ontroerende als inspirerende taferelen.

Maar wat leren deze Hollywoodfilms ons eigenlijk over onderwijs? Die ene inspirerende docent blijkt namelijk altijd de uitzondering op de regel te zijn. Het onderwijssysteem — van kleuterschool (*Kindergarten Cop*) tot aan de universiteit (*Mona Lisa Smile*) — is bureaucratisch, inefficiënt en ronduit geestdodend. De directie is star en conservatief, de collega-docenten zijn saai en ongemotiveerd. Kortom: de heldhaftige docent die de studenten écht weet te bereiken, hoort hier eigenlijk helemaal niet thuis.

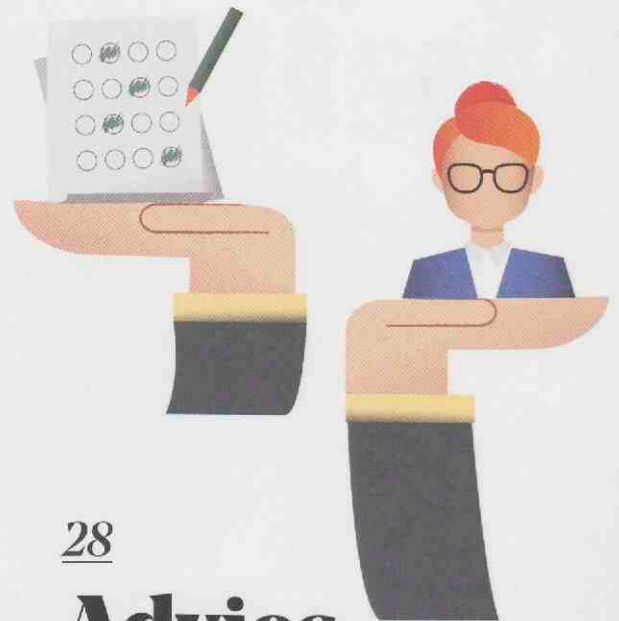
De grote ironie van de inspirerende filmdocent is dan ook dat onderwijskwaliteit als iets uitzonderlijks wordt gezien: een strikt individueel talent dat botst met de ware aard van onderwijsinstellingen. Daarmee wordt de illusie

in stand gehouden dat goed onderwijs geen estafetteloop is, maar een sprint van 100 meter: geen teamsport, maar een *onemanshow*. Het is een verleidelijke illusie, maar versterkt ook de gevaarlijkste vooroordelen over onderwijskwaliteit. Deze Illuster gaat over onderwijs. Veel leesplezier!

Dr. Dan Hassler-Forest

Universitair docent Media en Cultuur studies

28

Advies middelbare school

De docent of de centrale eindtoets?

Colofon

Illuster is een uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, verschijnt twee keer per jaar en wordt toegezonden aan alumni van de Universiteit Utrecht. Illuster verschijnt ook online op uu.nl/illuster. **Hoofdredactie** Floor Peeters **Bladmanagement** Inge Mathijssen **Redactie** Xander Bronkhorst, Joost Dankers, Armand Heijnen, Stephanie Helfferich, Inge Mathijssen, Hanneke Olivier, Maarten Post. **Met bijdragen van** Jan Beuving, Marianne Bruins, Dan Hassler-Forest, Sylvia den Hengst, Sabine de Lucht, Inge Oosterhoff, Jurgen Sijbrandij, Daphne van Roosmalen, Kim Zunderdorp. **Redactieraad** Sophie van den Elsen, Offert Koning, Yao Liu, Julienne Straatman, David Veldman. **Concept en vormgeving:** flowdesign.nl **Druk** Xerox **ISSN 1338-4703** 25e jaargang, #86. © Universiteit Utrecht. Overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan.

Volg ons op Facebook: Alumni Universiteit Utrecht, **LinkedIn:** Utrecht University en Instagram en **Twitter:** @AlumniUU. **E-mail:** alumni@uu.nl.

Adreswijziging? Laat het ons weten via alumni@uu.nl. Je kunt via deze weg ook je e-mailadres doorgeven.

Inhoud

20

Kennis doorgeven

Over de
vernieuwing van
het Utrechtse
onderwijs

26

*“Ik merk
nu pas hoeveel
waardevols ik
tijdens mijn studie
heb geleerd”*

Evi Salimans

begeleidt expat-gezinnen bij het vinden van
passend onderwijs voor hun kinderen

16

De loopbaan van Babs van den Bergh

10

Hoe komt het onderwijs uit de bubbel?

- 4 Het grote plaatje
- 6 Kort
- 9 Benoemingen
- 14 Andere studie ... zelfde carrière
- 28 Wetenschap
- 30 Toen/Nu
- 32 Bericht uit
- 33 Tips
- 36 Jan illustreert

JONGERENONDERZOEK

Idealisten komen uit de kast

“Als je jongeren vraagt of ze zich zorgen maken over bijvoorbeeld klimaatverandering dan zeggen ze volmondig ‘ja’. Ze protesteren en ontwikkelen een nieuw activisme, Greta Thunberg voorop. Maar hun eigen gedrag veranderen blijkt vaak moeilijk. Probeer een puber maar eens onder de douche vandaan te krijgen.” Hoogleraar ontwikkelingspsychologie Sander Thomaes noemt jongeren ook wel *closet idealists*: idealisten die nog uit de kast moeten komen. Maar hoe dan? Thomaes: “Pubers willen voor vol worden aangezien en goedkeuring krijgen van leeftijdgenoten. Idealen voor een betere wereld hebben dan niet zo'n prioriteit. Maar ze zijn er wel. Wij onderzoeken of het mogelijk is om klimaatverandering zo te *framen*, dat het iets is waarmee je status krijgt bij je vrienden. Zo zouden de idealen van onze kinderen de bron kunnen worden voor de gedragsverandering die zo nodig is in deze snel veranderende wereld.”

Met strategisch thema Dynamics of Youth zoekt de Universiteit Utrecht het antwoord op deze en andere cruciale vragen voor toekomstige generaties. Kijk op uu.nl/doy

text Floor Peeters
image Hollandse Hoogte

TAKING

Kort

DOORGEVEN 2020

“Eeuwig dankbaar voor deze kans”

Zeynep Naz Inansal studeerde in Utrecht met een Utrecht Excellence Scholarship, mede mogelijk gemaakt door de steun van Vrienden en donateurs van het Utrechts Universiteitsfonds. In de jaarlijkse campagne ‘Doorgeven’ werft het Utrechts Universiteitsfonds voor vier speciale doelen:

- Inclusie: help nieuwkomers studeren
- Plasticvrij maken van onze oceanen
- Vaccin om Aziatische olifant te redden
- Beurzen voor studenten die anders niet kunnen studeren

Steun studenten zoals Zeynep. Lees meer over de campagne en doneer online via uu.nl/doorgeven

Op pag. 18 lees je meer over het Utrechtse beurzenprogramma en over waarom beurzen steeds belangrijker worden.

LERARENTEKORT

Word leraar!

Leraar worden kan op elk moment in je leven. Om bij te dragen aan het oplossen van het lerarentekort, maakt de Universiteit Utrecht de postacademische opleidingen voor zij-instromers steeds flexibeler. Studenten kunnen zo studie, werk en privé beter combineren. Denk jij ook weleens dat het mooi zou zijn om maatschappelijk relevant werk te doen en met jonge mensen te werken? Als je een studie hebt gevolgd op het gebied van een middelbare schoolvak en werkervaring hebt op academisch niveau kun je soms al binnen een jaar leraar in het voortgezet onderwijs worden, met het Onderwijs voor Professionals aan onze universiteit.

Kijk voor de mogelijkheden op uu.nl/professionals/programmas/word-leraar-in-het-voortgezet-onderwijs

MOOC'S

Online universitaire cursussen

Een MOOC is een Massive Open Online Course. De Universiteit Utrecht heeft steeds meer van deze gratis online cursussen beschikbaar en iedereen kan meedoen. Er zijn MOOC's over bijvoorbeeld kinderonwikkeling, mensenrechten of het wereldvoedselprobleem.

Doe ook mee op uu.nl/en/education/massive-open-online-courses

GEQUOTE

“Het is belangrijk dat kinderen zien dat studeren aan de universiteit voor iedereen haalbaar is”

Roshi Flippo

is student en buddy voor Debuut; een programma dat studenten koppelt aan scholieren van wie de familie niet aan een universiteit gestudeerd heeft.

CARTOON

Argibald

aan het begin van ieder semester toonde de professor ons de oerdrift waarmee hij ooit biologiedocent wilde worden.

ARGIBALD

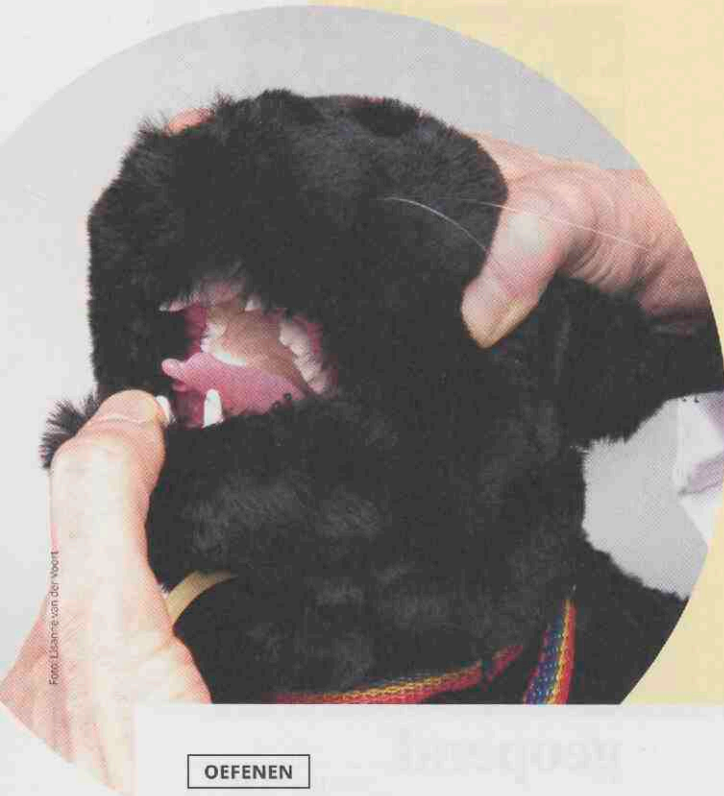

INNOVATIE

Eerste virtual classroom geopend

Vanuit een studio heeft een docent contact met tot wel 36 studenten. Het lijkt net of ze allemaal op de eerste rij zitten. Dat is in het kort de nieuwe *virtual classroom* die afgelopen november aan de Universiteit Utrecht is geopend. Hierdoor wordt het makkelijker UU-overstijgend onderwijs te geven, bijvoorbeeld in samenwerking met internationale universiteiten. Wetenschappers kunnen met de virtual classroom teleconferenties organiseren en (vlieg)reizen uitsparen. Zo draagt de virtual classroom niet alleen bij aan onderwijsinnovatie, maar ook aan de vermindering van onze CO₂-uitstoot.

Lees meer over de virtual classroom op <https://teachinglearninglab.nl/virtual-classroom/>

OEFENEN

Fluffy cat helpt studenten diergeneeskunde

Een snelle krauw of onverwachte beweging: katten zijn onvoorspelbaarder dan honden én ze brengen het vaakst een bezoekje aan de dierenarts. Hoe leer je studenten diergeneeskunde met de grillen van een kat om te gaan? Het antwoord: met een *fluffy cat*. Bij Diergeneeskunde hebben ze er sinds februari drie. Op deze katmodellen kunnen studenten naar hartenlust oefenen, zonder dat er echte (oefen)katten aan te pas komen. Ze kunnen de kop bewegen en in de bek kijken, de pols voelen en oefenen met fixeren. Dit zijn handelingen die levende katten als stressvol ervaren. Bovendien kan de docent op de dummy goed zien of de student de juiste vaardigheden toepast.

ONDERZOEK

Geflipte klassen?

Als alumnus van onze universiteit ging je in jouw studententijd waarschijnlijk eerst naar college om daarna thuis aan de slag te gaan met opdrachten. Bij de onderwijsvorm *flipping the classroom* wordt dit principe omgedraaid. Studenten bekijken eerst thuis een online instructie en maken daarna opdrachten in een onderwijsruimte. Onderwijskundige David van Alten onderzocht of het werkt. Zijn conclusie? De methode kan de leerprestaties van studenten wat verbeteren, zolang het niet als vervanging van onderwijstijd wordt gebruikt: "Daar, in de klas, gebeurt het. Daar moet de student onder toezien oog van de docent de stof gaan toepassen."

WINNAAR

Alumnus schrijft nieuw universiteitslied

Bij de Diesviering op 26 maart 2019 daagde rector magnificus Henk Kummeling studenten, medewerkers en alumni uit om een nieuw lied te schrijven dat zal klinken bij academische plechtigheden. Sommigen waren meteen enthousiast, anderen moesten even wennen aan het idee van een modern lied. De jury ontving ruim dertig — heel diverse — inzendingen. Het lied van Rosa Falkenburg, alumna Theater-, Film- en Televisiewetenschap (2014) is unaniem gekozen. Tijdens de Dies Natalis op 26 maart 2020 zal Rosa het lied ten gehore brengen.

Vanaf 26 maart is het lied ook te lezen en te horen op: uu.nl/universiteitslied

De Universiteit Utrecht is trots op haar afgestudeerden. Alumni zijn een belangrijk deel van de academische gemeenschap. Waar zijn zij allemaal actief? Illuster doet een greep uit opvallende benoemingen van het afgelopen halfjaar.

Willem Roskam
Doctoraal Religiestudies
(2011) en doctoraal

Bestuurs- en Organisatiewetenschap (2010) is de nieuwe predikant van de Utrechtse Domkerk.

Anja Mutsaers
Doctoraal Nederlands
Recht (1994) is benoemd

tot Practice Head en lid van de Raad van Bestuur van advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek.

Louise van Nispen
Doctoraal Nederlands
Recht (2004) is benoemd

tot CEO Gaming bij Talpa Nederland.

Ingrid de Swart
Doctoraal Nederlandse
Taal- en Letterkunde (1993)

is benoemd tot lid van de Raad van Bestuur van a.s.r.

Marjolein Boer-Siero
Doctoraal Internationale
Betrekkingen (1993)

is benoemd tot hoofd corporate communicatie bij Heijmans.

Esther Peters
Doctoraal Nederlands
Recht (1996) is directeur

geworden van Stichting Space Campus Noordwijk.

Marcel Veenhuizen
Doctoraal Algemene
Sociale Wetenschappen

(1990) is benoemd tot Head of commerce bij Zoover en Weeronline.

Bertine Lahuis
Doctoraal Geneeskunde
(1994) en promotie

Geneeskunde (2008) is benoemd tot voorzitter van de Raad van Bestuur van het Radboud UMC.

Marjan Vermeulen
Doctoraal Onderwijskunde
(1998) is benoemd tot

bijzonder hoogleraar professionele leernetwerken (onderwijsontwikkeling door leernetwerken) aan de Open Universiteit.

Leoniek Wijngaards-de Meij
Doctoraal Psychologie

(1998) is benoemd tot hoogleraar Data use for innovation in Higher Education aan de Universiteit Utrecht. Zij is tevens gestart als vice-decaan voor het bachelor-onderwijs aan de faculteit Sociale Wetenschappen.

Carl Verheijen
Doctoraal Geneeskunde
(2003) wordt chef de

mission bij de Olympische Winterspelen van 2022.

Mariëtte Swart
Doctoraal Nederlands
Recht (2005) is benoemd tot

lid van de Raad van Bestuur van Adyen.

Victor Everhardt
Doctoraal Nederlands
Recht en doctoraal

Geschiedenis (1994) is benoemd tot wethouder Financiën en Economische Zaken in Amsterdam. Hij was wethouder Volksgezondheid in Utrecht.

Henk Korvinus
Doctoraal Nederlands
Recht (1980) is benoemd

tot inspecteur-generaal Justitie en Veiligheid bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Nathanja van Dijk
Doctoraal Taal- en Cultuur-
studies (2007) is de nieuwe

directeur van de Kunsthal in Rotterdam.

Ook 'benoemd' worden?

Geef je benoeming door via alumni@uu.nl. Wie weet zie je jezelf terug in de volgende Illuster, of word je Alumnus van de Maand. Elke maand maken we die bekend op LinkedIn (Utrecht University), Facebook (Alumni Universiteit Utrecht) en Instagram en Twitter (@AlumniUU).

UIT DE BUBBEL

Wat kunnen we doen tegen segregatie in het onderwijs?

Elsemick Schepers en **Steijn van der Craats** groeien op in totaal verschillende werelden. Maar sinds hun studies in Utrecht is er iets dat ze sterk aan elkaar verbindt: nieuwsgierigheid naar diversiteit en de *drive* om Nederland een stukje harmonieuzer te maken. In 2019 deden de jonge alumni onderzoek naar segregatie in het basis- en voortgezet onderwijs, dankzij het Micha de Winter Fellowship.

tekst **Hanneke Olivier**
beeld **Bas van Hattum**

In het Twentse dorp waar Elsemiek opgroeit is pluri-formiteit ver te zoeken. Bijna iedereen in de klas lijkt op elkaar. Bij Steijn is dat anders. Zijn school in Almere is een smeltkroes; in vijf havo is hij één van de drie autochtone Nederlanders.

“Ik leefde best in een bubbel”, concludeert Elsemiek terugkijkend op haar jeugd. “Destijds vond ik het heel normaal: ‘zo ziet de wereld eruit en iedereen zit op een school als die van mij’. Dus toen ik de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs ging doen en in de wijk Overvecht kwam wonen, was dat wel wat anders dan ik gewend was. Ik merkte dat mensen niet altijd positief praatten over de wijk waar ik met zoveel plezier woonde en vroeg me af waarom dat was.”

Steijn ervaart vrijwel het omgekeerde. “Mijn context was die gemengde school. Daar had ik verder nooit over nagedacht. Na mijn eerste week pabo in Utrecht, zei ik tegen mijn moeder: ik zie overal alleen maar blonde haren en blauwe ogen. Hoe kán dat? Het is toch gewoon een stad?!”

Beiden lopen tijdens hun opleiding stage op basisscholen met uiteenlopende populaties. Het wakkert hun interesse in onderwijssegregatie verder aan.

Steijn: “Ik liep stage in een gebouw met drie scholen. Eén met voornamelijk kinderen met een migratieachtergrond, één met vooral autochtone Nederlandse kinderen en één school met een gemengde populatie. Toen dacht ik: als kinderen letterlijk door dezelfde deur een gebouw ingaan, maar vervolgens les krijgen en opgroeien in gescheiden werelden, dan gaat er iets niet goed. Dat klopt gewoon niet voor mij. Onder meer door deze ervaring besloot ik na de pabo de (pre-)master Youth, Education and Society te gaan doen.”

Elsemiek: “Ook in mijn stages — en na mijn afstuderen toen ik voor de klas stond — zag ik hoezeer kinderen in hun eigen bubbel opgroeien. Als je elkaar niet kent en een beeld vormt van een hele groep, kan dat leiden tot polarisatie en strijd. Vooral als dat beeld minderwaardig is ten opzichte van het beeld dat je van je eigen groep hebt.”

“Er is veel onderzoek gedaan naar de oorzaken en effecten van segregatie in het onderwijs, maar nauwelijks naar de vraag wat we er tegen kunnen doen”, zegt emeritus hoogleraar Maatschappelijke Opvoedvraagstukken **Micha de Winter**. “Elsemiek en Steijn hebben manieren onderzocht waarop je — ondanks segregatie — kunt zorgen dat leerlingen (en ouders) van verschillende scholen elkaar leren kennen en gaan samenwerken. Toegegeven, daarmee is het probleem van de segregatie zélf niet opgelost. Maar het is wel van groot belang voor kinderen én de samenleving dat leerlingen uit verschillende lagen van de bevolking elkaar ontmoeten en in elkaar geïnteresseerd raken.”

Steijn: “Twee scholen waar wij onderzoek mochten doen, staan in aangrenzende wijken, maar zijn wat betreft sociaal-economische, culturele en religieuze ►►

Steijn van der Craats (1993) deed de pabo en daarna een master Youth, Education en Society aan de Universiteit Utrecht. Hij was ook docent en coördinator bij de IMC Weekendschool, een project dat kinderen uit kansarme wijken in contact brengt met professionals in verschillende vakgebieden. Hij werkt nu als zelfstandig leerkracht basisonderwijs en sociaal pedagoog.

Elsemiek Schepers (1994) deed de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs en haalde daarna een master Onderwijswetenschappen in Nijmegen en de master Youth, Education en Society aan de Universiteit Utrecht. Ze werkte als leerkracht in groep 7 en is nu adviseur sociale veiligheid bij de Stichting School en Veiligheid.

» achtergrond echt andere werelden. De scholen hebben een uitwisselingsproject waarin kinderen vanaf de kleuters aan elkaar worden gekoppeld en samen lessen volgen.”

Elsemiek: “Een paar jaar geleden begon het met brieven schrijven en elkaar een enkele keer uitnodigen op school. Na onderzoek en advies vanuit de universiteit is dat inmiddels uitgebouwd, en hebben de groepen acht iedere week samen les in onder meer gym en filosoferen. Die lessen hebben we zelf ook gevolgd. En we hebben veel met leerlingen gesproken over hoe zij de uitwisseling ervaren, hoe ze de lessen vinden en in hoeverre ze elkaar al kennen. Docenten hebben we gevraagd wat hun bedoeling is met de uitwisseling en wat zij vinden dat wel of niet werkt.”

“Segregatie in het onderwijs is een blinde vlek in de politiek”

Steijn: “Kinderen van de ene school zeiden dat het doel was om kinderen uit andere culturen te leren kennen. Op de andere school noemden ze ‘andere kinderen leren kennen’ als doel. Een nuanceverschil. Maar door gebrek aan eenduidigheid hebben mensen verschillende verwachtingen.”

Elsemiek: “In mijn masterthesis deed ik op diezelfde scholen onderzoek naar de rol van ouders. Ook bij hen zag je nuanceverschil in wat ze belangrijk vinden. Voor ouders uit de ene wijk was het belang van de uitwisseling het ontstaan van gelijkwaardigheid. Terwijl ouders uit de andere buurt lieten doorschemeren het belangrijk te vinden de anderen te helpen. Als je het ziet als liefdadigheid is de gelijkwaardigheid zoek en dat is nou juist een voorwaarde om uitwisseling te laten slagen.”

Steijn: “Het is erg complex en we hebben geen kant-en-klare oplossing. Wat we wel zien, is dat je actief moet sturen en de uitwisseling moet faciliteren. Als docenten niets doen, mengen de groepen niet. Behalve elkaars naam, bleken de kinderen niet veel van elkaar te weten. Dat zagen we ook op de middelbare scholen waar we onderzoek deden. We hebben tussentijds terugkoppelingen gegeven en zo is de uitwisseling steeds verder geoptimaliseerd.”

Elsemiek: “Sommige docenten waren bang het wij/zij-denken juist in de hand te werken, vooroordelen te bevestigen of zelfs te ontwikkelen. ‘We willen geen slappende honden wakker maken’, zeiden ze. Ze wilden het leuk houden, geen botsingen veroorzaken en focussen op de gemeenschappelijkheden. Kijken naar overeenkomsten is natuurlijk goed. Maar als je niet ingaat op vragen en opmerkingen van kinderen, uit angst om het gesprek aan te gaan, dan schuilt daarin een gevaar. Wij hebben geadviseerd om juist ook de verschillen te bespreken, zodat je een tegengeluid kunt laten horen bij mogelijke aannames van kinderen.”

Steijn: “Het is zoeken naar wat het beste werkt. Als alternatief voor

filosofie, zijn de scholen nu gestart met theaterlessen om te kijken in hoeverre die bijdragen aan positief contact en het verminderen van vooroordelen. Daarbij is ons nadrukkelijke advies om bij het kiezen van thema's aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen en hen erbij te betrekken."

Elsemiek: "Maak kinderen enthousiast, zodat ze zelf les willen hebben met een andere school. Laat ze kritische vragen stellen. Het blijft ingewikkeld, maar toch: ga het niet uit de weg. Volwassenen hebben soms de neiging kinderen te onderschatten. Maar het is zo mooi om elke keer te merken dat kinderen je zoveel meer kunnen vertellen dan je denkt."

Steijn: "We moedigen uitwisseling aan, maar er komt veel bij kijken. Het gevaar van een averechts effect ligt op de loer als je er niet heel goed over nadenkt en het niet goed begeleidt. Ik sta nu als invalleerkracht voor een gemengde groep zeven en ervaar hoe het in de praktijk gaat. Ik wil heel graag een verbinding tussen theorie en praktijk zijn. Want we kunnen vanuit onze ivoren toren onderzoek blijven doen en beleid maken, maar als je nooit zelf voor de klas hebt gestaan, weet je niet hoe het werkelijk is en wat haalbaar is."

Micha de Winter ziet de segregatie in het onderwijs en de maatschappij steeds sterker worden. "Het is een enorme blinde vlek in de politiek en het onderwijsbeleid dat we dit niet als urgent probleem op de agenda zetten. Het zet de sociale samenhang — die in onze tijd toch al kwetsbaar is — op het spel." Toch is De Winter optimistisch. "Veel mensen in het onderwijsveld zelf zien het probleem gelukkig wél en willen er ook wat aan doen. Ik ben hoopvol als ik zie met welk elan en engagement jonge academici als Elsemiek en Steijn hun wetenschappelijke talent inzetten om dit grote maatschappelijke probleem te helpen aanpakken." ◀

***“Als docenten
niets doen,
mengen
de groepen
zich niet”***

Opvoedingsvraagstukken

Het fellowship Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken (of, in het Engels: Youth, Education and Society) is ingesteld bij het afscheid van Micha de Winter als faculteitshoogleraar en richt zich op de versterking van de opvoedomgeving. De antwoorden op de opvoedingsvraagstukken worden gezocht vanuit verschillende disciplines en in samenhang met bredere maatschappelijke vraagstukken, zoals het tot stand brengen van meer sociale inclusie, participatie en culturele diversiteit en, zoals Steijn en Elsemiek laten zien, het tegengaan van segregatie. Zo is het fellowship toegankelijk voor een brede groep van UU-afgestudeerden op dit thema. Na Elsemiek en Steijn zullen er nog drie fellows volgen.

De Universiteit Utrecht verzorgt ook verschillende masterprogramma's over opvoedingsvraagstukken. Zoals bijvoorbeeld de gelijknamige (pre-) master Youth, Education and Society.

Meer weten over ons onderwijs rond opvoedingsvraagstukken? Kijk op www.uu.nl/organisatie/faculteit-sociale-wetenschappen/onderwijs/masterprogrammas

Andere studie ...

Marjan Osinga (42)

Studie: Nederlands Recht

Werk: Leraar groep 6, Kindcentrum de Spreng (Hoevelaken)

“De puurheid en eerlijkheid van kinderen is fantastisch. Als je hen iets uitlegt en het kwartje valt, zijn ze zo trots. Bovendien is het gaaf om als leerkracht aan het begin van hun levens te staan en een verschil te maken. Maar het is ook een zware, verantwoordelijke baan. Kinderen zijn het grootste bezit van ouders, en daar zorg ik de hele week voor. Gelukkig heb ik al een universitaire studie en een carrière in de recruitment achter de rug waardoor ik sterk in mijn schoenen sta. Dat is de kracht van zijinstromers. We komen voor de klas terecht als we iets ouder zijn en brengen veel levenservaring mee. Leraar worden was wel altijd al mijn sluimerende droom, maar tijdens een trip naar Argentinië om daar de taal te leren, hakte ik pas de knoop door. Toen ik daar in het klaslokaal de docent aan het werk zag, wist ik dat ik dat ook wilde doen. Een paar maanden later schreef ik mij in voor de pabo en inmiddels sta ik alweer vijf jaar voor de klas.”

Jenke van Middelkoop (45)

Studie: (Media)psychologie

Werk: Leraar groep 4, St. Dominicusschool (Utrecht)

“Het is bijzonder om kinderen voor de eerste keer in hun leven iets te vertellen, in de hoop dat ze deze kennis in hun verdere leven kunnen gebruiken. Volgens mij is dat ook precies waar zij-instromers, zoals ik, goed in zijn. Mijn studie Psychologie en werkervaring in de media geven mij een brede kennis. Hierdoor kan ik verschillende vakken geven en allerlei anekdotes vertellen, of een keer een les psychologie geven. Bovendien is het contact met de kinderen verfrissend. Ze zijn zó leergierig en vragen erop los. Ideaal voor mij, want ik vertel graag. Dat deed ik ook al in mijn vorige baan bij de radio. Daar gaf ik vaak trainingen. Maar door een reorganisatie raakte ik mijn baan kwijt. Mijn ontslagregeling bood mij zowel tijd als geld om de pabo te doen. Een geluk bij een ongeluk dus. Nu geef ik aan groep 4 les, en ik wil nooit meer anders. Ik hoop dat zij-instromers het onderwijs aantrekkelijker maken en zo anderen stimuleren om ook les te geven.”

... zelfde carrière

1983

Studie Filosofie-ethiek in Utrecht, met als bijvak Chinees in Leiden

1986

Lid van de Universiteitsraad

1990

Ondersteuning oprichting van de Netherlands School of Public and Occupational Health

'Universiteit, bewaak je academische karakter'

"Een lijn in mijn carrière is toch wel de zoektocht naar een antwoord op de vraag 'What are universities for?'. Mijn werk had steeds betrekking op het wetenschaps- en innovatiebeleid." Op dat terrein heeft Babs van den Bergh, momenteel directeur van universiteitenkoepel VSNU, inderdaad vele *moves* gemaakt.

De laatste jaren zijn die vernieuwingen in het hoger onderwijs vooral gericht op een hogere 'impact'. "Aan universiteiten werken bij uitstek mensen die weten waar de maatschappelijke problemen zich voordoen en wat de oplossingsrichtingen zouden kunnen zijn", vertelt Van den Bergh. "Dat geldt op alle fronten; op het gebied van klimaat, gezondheid, economie, integratie... Daarvoor is de inbreng van alle universitaire disciplines noodzakelijk, alfa en gamma net zo goed als bèta en medisch."

Vaak is er spanning tussen wetenschappelijke inzichten en economisch gewin. "Neem een thema als preventie", illustreert Van den Bergh. "Daarmee valt enorm veel winst te behalen op maatschappelijk en gezondheidsgebied, en

tekst

Armand Heijnen

beeld

Robin Alysha Clemens

1992

Manager van het Centrum voor Bio-ethiek en Gezondheidsrecht aan de Universiteit Utrecht

2001

Adviseur van de Adviesraad voor Wetenschap en Technologie AWTI

2008

Directeur wetenschapsbeleid op het ministerie van OCW en publicatie boek 'Fietsen met Nietzsche'

2012

Hoofd Academische Zaken aan de Universiteit van Amsterdam

2016

Eerst adjunct, vervolgens directeur van de Vereniging van Nederlandse Universiteiten VSNU en publicatie boek 'Wat kan mij gebeuren?'

op termijn kan het veel geld besparen. Maar omdat preventie meestal geen direct economisch gewin voor bedrijven oplevert, wordt zo'n thema moeizaam opgepakt. De druk om te komen met simpele, snelle oplossingen is groot. Maar universiteiten zijn geen instellingen van snelle, simpele oplossingen." En of dat maar zo mag blijven, vindt Van den Bergh. "Universiteiten moeten hun academische karakter blijven bewaken; ze moeten onderzoekend zijn, theoretisch, onafhankelijk, kritisch. Dergelijke kwaliteiten kan Google onmogelijk overnemen."

Een ander obstakel waar de VSNU tegenaan loopt is meer intern van aard. "De veertien leden van onze vereniging hebben elk hun eigen belang en verantwoordelijkheid. Sterker: op diverse punten worden ze aangezet om met elkaar te concurreren. Dat maakt de mogelijkheid om tot zoiets te komen als een Universitas Neerlandica vrijwel nihil. Terwijl het heel wenselijk kan zijn om tot 'een gezamenlijk masterplan' te komen. Ondanks die verschillen tussen universiteiten zie je toch zeker clusters ontstaan. Bijvoorbeeld de samenwerking van Utrecht met Eindhoven en Wageningen. En er ontstaan zelfs consortia op Europese schaal, waarbinnen studenten kunnen gaan rondreizen om hun studie in te vullen."

Is een fysieke aanwezigheid van studenten nog wel nodig? Onder meer in het kader van *life long learning* wordt toch al in toenemende mate geleund op *online learning*-faciliteiten. En in het verlengde daarvan:

heeft het instituut universiteit dan nog wel toekomst? "Vooral de bachelorfase zal de universiteit blijven dragen", verwacht Van den Bergh. "Jongeren van 18 tot 25 jaar willen nog heel graag verbonden zijn aan een academische gemeenschap. Bij de masters ligt dat wat diffuser, daar is shoppen bij diverse instellingen meer voor de hand liggend, zeker sinds 'Bologna' dat mogelijk heeft gemaakt. In technische en IT-studies past online leren, bijvoorbeeld via MOOC's (gratis online cursussen, red.), fantastisch. Deze diversiteit in aanbod gaan we als VSNU zeker stimuleren."

"Ik benijd huidige studenten niet"

Van den Bergh kijkt met dankbaarheid terug op haar studietijd. "Ik heb een heel goede studie gevolgd die me veel gebracht heeft. Ik was intensief met teksten bezig, maar ook politiek actief — bijvoorbeeld in de Universiteitsraad — en daarvoor kreeg ik ruim de tijd. Ik benijd de huidige studenten niet. Maar eerlijk gezegd heb ik me nooit heel specifiek met alleen Utrecht verbonden gevoeld. Wel met de universitaire wereld als geheel: ik had toen al het idee onderdeel te zijn van een grote, internationale en enigszins amorfe academische gemeenschap van nieuwsgierige slimmerds." ◀

Een langere versie van dit interview vind je op uu.nl/illustrer.

Babs van den Bergh (1964)

studeerde Filosofie in Utrecht met als specialisatie Ethiek, en behaalde later nog een master Kennismanagement aan het TIAS. Na diverse functies bij de Universiteit Utrecht, de Adviesraad voor Wetenschap en Technologie, het ministerie van OCW en de Universiteit van Amsterdam werd ze in 2017 directeur van de koepel van Nederlandse universiteiten, de VSNU. In 2007 publiceerde Van den Bergh het boek *Fietsen met Nietzsche*, een bloemlezing van filosofische teksten over reizen. In 2016 verscheen haar boek *Wat kan mij gebeuren?*, over de ziekte en het sterven van haar man, filosoof en Denker des Vaderlands René Gude.

Gelijke kansen?

tekst Floor Peeters
beeld Maarten Nauw

Dankzij donaties van alumni, medewerkers en studenten van onze universiteit draagt het Utrechts Universiteitsfonds jaarlijks een flinke steen bij aan studiebeurzen voor studenten. Daarom dook Illuster in de wereld van de beurzen. Wat is het belang van studiebeurzen? Wat voor beurzen zijn er? En wat kost dat nou eigenlijk, studeren aan de universiteit?

“Met alles wat ik meeneem uit mijn studie hoop ik straks een stevige bijdrage te leveren aan het maatschappelijk belang. Ik ben de universiteit waanzinnig dankbaar voor deze kans”

Susan Verstegen
kreeg een Bright Minds Fellowship

Eindeloos studeren, zoals de inmiddels wat oudere Illuster-lezers zich hun studietijd zullen herinneren, is er tegenwoordig niet meer bij. Sinds de afschaffing van de basisbeurs in 2015 zijn de zorgen over de toegankelijkheid van het hoger onderwijs alleen maar toegenomen. En daar komen de verontrustende signalen over kansenongelijkheid en maatschappelijke tweedeling in het onderwijs nog bij. De Universiteit Utrecht wil iedereen die het talent en de motivatie heeft gelijke kansen bieden. Onder meer met beurzen voor studenten.

Studeren, wat kost dat?

Studenten uit de EU/EER, inclusief Nederland, betalen in principe het wette-

lijke collegegeld van 2083 euro per collegejaar. Studenten van buiten de EU/EER betalen het zogeheten instellingstarief, dat universiteiten zelf mogen bepalen. Het verschilt per universiteit én per opleiding. Voor opleidingen aan de Universiteit Utrecht ligt het instellingstarief dit collegejaar tussen de 8732 en 22.100 euro. Daarnaast hebben studenten natuurlijk ook nog allerlei andere kosten, bijvoorbeeld voor leermiddelen en levensonderhoud. Een indicatie: het Nibud becijferde de totale kosten voor een uitwonend en aan het hoger onderwijs studerend kind in 2017 op 1261 euro per maand.

Beurzen

Onze universiteit kent verschillende beurzenprogramma's voor studenten die hier een bachelor of masterprogramma willen volgen, waarvan het Utrecht Excellence Scholarship, het Bright Minds Fellowship en het Holland Scholarship het grootst zijn. Jaarlijks verstrekt de Universiteit Utrecht in totaal aan veertig tot vijftig nieuwe studenten een beurs. Dat zijn er veel minder dan het aantal beurzen dat wordt aangevraagd: in 2019 kreeg de Universiteit Utrecht in totaal 1270 aanvragen voor studiebeurzen.

De hoogte van de beurzen verschilt, per programma en ook daarbinnen. Een Holland Scholarship is 5000, 10.000 of 15.000 euro per collegejaar. Een Utrecht Excellence Scholarship kan oplopen tot het volledige collegegeld plus 11.000 euro vergoeding voor levensonderhoud. Studenten die een meerjarig programma doen krijgen meestal alle jaren een beurs toegekend. Voor elk programma zijn er vastgestelde procedures op basis waarvan de beurzen worden toegekend.

Maar niet alleen de universiteit waar studenten gaan studeren, bieden financiële ondersteuning aan. Zo zijn er buitenlandse overheden die beurzen verstrekken aan studenten uit hun land die in het buitenland willen studeren. Daarnaast zijn er ook allerlei fondsen, al dan niet verbonden aan het Utrechts Universiteitsfonds, die bijdragen financieren voor specifieke projecten of doelgroepen. Een van de vele voorbeelden is het Minderhoud Fonds van studentenvereniging UVSV, dat beurzen verstrekt voor prestigieuze studie- of stageprojecten aan UVSV-leden.

Diversiteit

Een van de redenen waarom de UU beurzen belangrijk vindt is omdat ze eraan bijdragen dat groepen studenten divers zijn samengesteld. Universitair docent psychologie Haza Rahim begeleidt masterstudenten uit allerlei landen. Voor haar is diversiteit in haar lessen essentieel. Om te illustreren waarom geeft ze het liefst een voorbeeld: "In een werkgroep ging het over instrumenten om depressie vast te stellen. Een

van de studenten had een Griekse achtergrond en jarenlang in Bolivia gewoond. Hij zag, dat als Boliviaanse vrouwen de vragenlijst zouden invullen, ze heel laag zouden scoren. Want symptomen die we hier als symptomen voor depressie ervaren, zoals sociaal isolement, zijn daar niet relevant. Hij legde het uit in de werkgroep en had ieders aandacht. Zelfs in de middag, uren later, hoorde ik studenten met elkaar dit voorval bespreken. Dus: het beklijft!".

Ook Nederlandse studenten weten dat studeren in het buitenland hen veel goeds kan brengen. Zij kunnen bijvoorbeeld via het Erasmusprogramma of bij een van de vele vermogensfondsen een aanvullende beurs aanvragen voor studeren in het buitenland. Voor Utrechtse studenten is er bijvoorbeeld het Yvoor Fonds. En voor extra-curriculaire activiteiten als summercourses, congresbezoek en buitenlandstages verstrekt het Utrechts Universiteitsfonds subsidies aan studenten.

Giften zijn onmisbaar

Voor het kunnen aanbieden van beurzenprogramma's zijn filantropische giften onmisbaar. Universiteiten mogen namelijk wettelijk geen beurzen verstrekken uit de middelen die ze ontvangen via de eerste geldstroom, oftewel de rijksbijdrage voor onderwijs. Dankzij een soort uitzondering (de profileringsregeling) en met de substantiële bijdrage van alumni en Vrienden van het Utrechts Universiteitsfonds kan de Universiteit Utrecht toch beurzen aanbieden. Zo zien elk jaar meer jonge mensen hun dromen uitkomen. ◀

"Nieuwe ervaringen in andere culturen dragen echt bij aan je persoonlijke groei. Ik ben enorm dankbaar voor mijn tijd in Utrecht. Ik wil anderen ook de kans geven in het buitenland te studeren"

Anton Nguyen kreeg een Utrecht Excellence Scholarship en doneert nu zelf aan het Utrechts Universiteitsfonds

"Doordat ik de Utrecht Excellence Scholarship kreeg gingen er deuren voor me open die anders zeker gesloten waren gebleven. Zonder UES had ik nooit het leven geleid dat ik nu heb. Het heeft mijn passie voor wetenschap versterkt en heeft me kennis, vrienden, een gemeenschap en een carrière gegeven"

My Anh Truong ontving een Utrecht Excellence Scholarship

Geef ook aan studiebeurzen

Het Utrechts Universiteitsfonds vraagt uw hulp voor het universitaire beurzenprogramma. Het is een van de vier geefdoelen in de jaarlijkse campagne Doorgeven. Dankzij donaties van honderden alumni kunnen steeds

meer studenten uit alle lagen van de maatschappij een beroep doen op een studiebeurs. Draag ook bij!

Kijk voor meer informatie op uu.nl/doorgeven of doneer direct:

**Doel:
10 studie
beurzen**

Kennis doorgeven

De stille onderwijs- revolutie

Stakende docenten en lerarentekorten roepen de vraag op: geven we onderwijs in onze samenleving wel de waardering die het verdient? Ook op de universiteit is die vraag heel actueel. Van oudsher werd je prof vanwege je onderzoekspublicaties en de subsidies die je binnenhaalde. Onderwijs deed je erbij. Dat is niet meer zo. Aandacht voor onderwijs veroverd gestaag de academische wereld, met de Universiteit Utrecht in de voorhoede. Want de belangrijkste bijdrage van onze universiteit aan een betere wereld zijn onze studenten. Toch? De strijd blijkt nog niet gestreden. "Toen ik *senior fellow* werd, zeiden collega's: 'Pas op dat zo'n onderwijsprofiel niet aan je gaat kleven.' Ja hoor eens, dat wil ik juist."

tekst Maarten Post beeld Ed van Rijswijk en Maartje Kuperus

Op de cover

Docent Gery Nijenhuis, sociale geografie en planologie, is door haar studenten, waaronder Koen van Houten, voorgedragen voor de titel Docent van het Jaar. Ze is een van de vier genomineerden. Wordt zij de opvolger van Niels Bovenschen, die we spraken voor dit artikel? Bij het ter perse gaan van deze Illuster was dat nog niet bekend. Op uu.nl/docentenprijzen lees je of zij de titel heeft binnengesleept.

“Lesgeven is uitdagend en geeft veel voldoening”

Het is doodstil in de collegezaal. Derdejaars studenten Biomedische Wetenschappen luisteren naar Wouter. Tien jaar geleden zat Wouter als student zelf in de collegebanken. Tot hij tijdens het hockeyen plotsklaps een hartstilstand kreeg. Godzijdank kon hij gereanimeerd worden. Hij kreeg de diagnose PLN, een erfelijke hartspierziekte. Nu heeft hij een steunhart, een mechanische pomp die de functie van zijn linker hartkamer ondersteunt, en wacht hij op een donorhart.

Het verhaal van Wouter maakt indruk. En dat is precies de bedoeling, zegt docent Niels Bovenschen, die Wouter heeft uitgenodigd. “Ik laat mijn studenten werken aan echte vraagstukken van echte mensen. De studenten krijgen alle informatie die we hebben over de patiënt, en gaan dan in groepen onderzoeksvoorstellen uitwerken. Het beste voorstel wordt later, in een andere cursus, door collega-studenten in het lab daadwerkelijk uitgevoerd. De resultaten zijn verbluffend. De studenten raken enorm gemotiveerd en komen met ideeën waarvan de artsen en onderzoekers zeer onder de indruk zijn.”

Kruisbestuiving

Volgens Bovenschen ontstaat in dit type *challenge-based education* de perfecte kruisbestuiving van onderwijs en onderzoek met een sterke link naar de samen-

leving. “We doen nieuw onderzoek met de frisse inbreng van studenten, het is goed voor de patiënt én het onderwijs verbetert.” Dat laatste weet Bovenschen omdat hij ook het didactisch effect van zijn lesmethode onderzoekt. “Ik ben *senior fellow*”, legt hij uit. Dat is een *career-track*, dat voorsorteert op een hoogleraarschap met een accent op onderwijs.

De Universiteit Utrecht is de eerste universiteit die dit ingevoerd heeft. Concreet betekent het dat Bovenschen twee dagen in de week tijd krijgt om aan onderwijsinnovatie te werken en zich verder te verdiepen in onderwijskunde. “Ik vind dat schitterend! Want dan ga je dus je onderzoekende geest richten op het onderwijs zélf. In begin was ik sceptisch, was dit wel écht onderzoek? Maar ik ben helemaal om.” En dat is te merken. Hij publiceerde over zijn onderwijsconcept in *Nature Biotechnology*, en werd maart 2019 uitgeroepen tot Docent van het Jaar van de Universiteit Utrecht.

Balans

De Universiteit Utrecht is een pionier op het terrein van onderwijsinnovatie. Begin jaren negentig investeerde ze als een van de eerste universiteiten serieus in docenten. Daar was ook alle aanleiding toe: de balans tussen onderwijs en onderzoek was zoekgeraakt. Sinds de jaren zeventig nam overal het belang van universitair onder-

Docent Niels Bovenschen tijdens het college waar oud-student Wouter vertelt over zijn erfelijke hartsperziekte.

“Docenten blijven altijd eigenaar van hun eigen onderwijs”

zoek toe, mede gestuurd door overheidsbeleid. Tegelijkertijd massificeerde het onderwijs. Het leidde tot matige studentenbeoordelingen, kritische onderwijsvisitaties en een groep ontevreden docenten. Werk aan de winkel dus.

Om het tij te keren, introduceerde de universiteit in 1995 als eerste universiteit in Nederland de ‘basiskwalificatie onderwijs’ en de ‘seniorkwalificatie onderwijs’ met meetbare kwaliteitseisen. Tot dat moment was voor een vaste aanstelling alleen een basiskwalificatie onderzoek (de promotie) nodig.

Ook werden docentprijzen geïntroduceerd en in 1999 startte het Centre of Excellence in University Teaching, als kweekvijver voor onderwijstalent. In 2001 greep de universiteit de introductie van het bachelor-mastermodel aan om het typisch Utrechts onderwijsmodel te ontwerpen, gebaseerd op kleinschaligheid en persoonlijk, activerend onderwijs. Vanaf 2004 werd het mogelijk om hoogleraar te worden, met het accent op onderwijs in plaats van op onderzoek. Later volgden een platform voor docenten om kennis

en ervaringen uit te wisselen (TAUU) en een subsidieprogramma van twee miljoen euro per jaar voor onderzoek naar onderwijsinnovatie. Sinds 2017 is alle kennis en kunde van en voor docenten ondergebracht in het Centre for Academic Teaching (CAT). Manon Kluijtmans, directeur van het CAT en vice-rector onderwijs: “We werken aan een cultuuromslag, waarin onderwijs de erkenning en waardering krijgt die het verdient. Onderwijs dat wordt gedragen en ontwikkeld door onze academici, in nauwe samenwerking met studenten, collega’s van verschillende disciplines, werkveld, ondersteunende staf en onderwijsexperts. Want onderwijs is een teamsport.”

Veranderbereidheid

“Onderwijsvernieuwing moeten we niet proberen van bovenaf op te leggen. Dat werkt averechts”, zegt Mabelle Hernández. Zij is programmamanager van Educate-it, een programma dat sinds 2014 docenten ondersteunt in het gebruik van IT-tools en bij het (her)ontwerpen van hun onderwijs naar een *blended learning*-vorm. “We hebben gebruikgemaakt van kennis van onze collega’s bij Organisatiekunde. Uit onderzoek dat zij in opdracht van Educate-it doen naar veranderbereidheid van docenten is gebleken dat gevoelde autonomie een belangrijke verklarende factor is. Docenten blijven te allen tijde eigenaar van hun eigen onderwijs. En dat werkt!”

“Educate-it werkt met het innovatiemodel van Rogers. Eerst hebben we ons gericht op docenten die vernieuwing gewoon gaaf vinden en die je de ruimte moet geven om te experimenteren. Daarna volgen de *early* en *late majority*. Hen laten we zien dat het werkt en vooral: dat het geen gedoe is. Docenten worden vooral geïnspireerd door ervaringen van collega-docenten. Nu gaat het hard. Neem digitaal toetsen. Vijf jaar geleden was er veel onbekendheid over digitaal toetsen en was er weerstand. »

“Het is te gek voor woorden dat mensen je waarschuwen voor een onderwijsprofiel”

» Afgelopen jaar werd al ruim 60% van de toetsen digitaal afgenomen.” (zie ook pagina 25.)

Trots

“Ik ben er supertrots op dat onze universiteit onderwijs zo hoog in het vaandel heeft”, zegt Leoniek Wijngaards-de Meij, “want dat is niet vanzelfsprekend.” Wijngaards-de Meij is *senior fellow*, hoogleraar met een accent op onderwijs én vice-decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen. Ondanks de inspanningen van de Universiteit Utrecht ziet zij dat ook hier onderwijs en onderzoek nog niet altijd gelijk gewaardeerd worden. “Toen ik *senior fellow* werd, waren veel collega’s enthousiast, maar ook spraken hoogleraren van verschillende faculteiten me aan. Of ik het wel zeker wist. Ik was immers ook goed genoeg om het via de gewone weg te redden en hoogleraar te worden. Iemand zei:

‘Gefeliciteerd. Maar pas wel op dat zo’n onderwijsprofiel niet aan je gaat kleven.’ Ja hoor eens. Dat wil ik juist!”

“We moeten vol gaan voor vervlechting en gelijkwaardigheid van onderwijs en onderzoek. Als we dat goed doen helpen we de wetenschap echt vooruit én leiden we toekomstige generaties optimaal op voor hun rol in de samenleving. Onderwijs is, samen met onderzoek, de kern van onze identiteit als universiteit. Bovendien is goed lesgeven uitdagend en geeft het veel voldoening. Het is eigenlijk te gek voor woorden dat mensen je met de beste bedoelingen waarschuwen voor een onderwijsprofiel. Dat moeten we samen zien te kantelen. Het past ook goed in de (inter)nationale discussie over erkennen en waarderen binnen universiteiten. Ik ben graag met de Universiteit Utrecht voorloper hierin!” ◀

ONDERWIJS VOOR PROFESSIONALS

Opnieuw studeren aan de universiteit

Els Vegter (1976) studeerde rechten in Nijmegen en werkt nu als manager Board

Affairs bij Rabobank. Gedurende haar loopbaan ontdekte ze dat wettelijke regels maar één kant van het verhaal vormen. “Ik merkte dat ik hiaten in mijn kennis had en wilde die aanvullen om ook de ‘warme’ kant van het recht onder de knie te krijgen.” Ze koos voor de master Organisatie, Cultuur en Management voor professionals aan de Universiteit Utrecht, en rondde die in twee jaar af.

Els koos bewust voor de Universiteit Utrecht: “Ik wilde het niveau vasthouden, zocht uitdaging.” Ze is blij dat het programma dat ze volgde dan ook echt op universitair niveau is: “mensen willen die slag maken.”

De Universiteit Utrecht biedt een breed scala aan opleidingsmogelijkheden voor professionals. Van eenjarige masterclasses tot de tweejarige masterprogramma's, waarvan Els er een deed. “Natuurlijk was het pittig, de scriptie was echt een flinke opdracht en het vraagt enige flexibiliteit van je gezin en werk. Maar doordat de opleiding heel goed gestructureerd is, is alles goed planbaar, dat helpt.”

Kijk voor meer informatie én voor het complete en groeiende aanbod van opleidingen voor professionals op uu.nl/professionals

ONDERWIJSINNOVATIE

Europese samenwerking

De Universiteit Utrecht heeft met de Universiteit van Barcelona, Trinity College Dublin, de Universiteit van Montpellier en Eötvös Loránd University een samenwerking gevormd, CHARM-EU, die zich richt op *challenge-based* onderwijs. Studenten gaan in deze onderwijsvorm aan de slag met concrete, uitdagende maatschappelijke vraagstukken.

Rector magnificus Henk Kummeling: “Een van onze belangrijkste ambities is verdere innovatie van ons onderwijsmodel. We willen studenten breed, internationaal georiënteerd onderwijs bieden en hen voorbereiden op de arbeidsmarkt. Door de krachten te bundelen in CHARM-EU kunnen studenten werken aan innovatieve en duurzame oplossingen voor actuele vraagstukken. Ik kijk ernaar uit om gezamenlijk ons onderwijs flexibeler, beter toegankelijk en inclusiever te maken. Want dat is wat de samenleving nodig heeft.”

CHARM-EU start in september 2021 met een masteropleiding waarin de Sustainable Development Goals van de VN centraal staan.

EDUCATE-IT

Onderwijsinnovatie toepassen

Je onderwijs opnieuw ontwerpen in een *blended* vorm is niet altijd eenvoudig. Met onderwijsinnovatieprogramma Educate-it helpt de Universiteit Utrecht al haar docenten hierbij. Onderwijsveranderingen kosten normaal gesproken veel tijd maar het is opvallend hoe snel UU-docenten uit eigen beweging hun onderwijs vernieuwen. Zo gebruikt inmiddels 40% van de docenten kennisclips. Studenten

bekijken dan thuis en online de theorie, als voorbereiding op het contactonderwijs. Daar is dan meer tijd voor verdiepende discussie. Studenten raken zo meer betrokken en er ontstaat een dieper leren.

Of neem het digitaal toetsen, dat vijf jaar geleden nog in de kinderschoenen stond. Studenten zijn er blij mee. Zij zijn gewend hun gedachten al typend te structureren. Dat kan nu ook bij een toets. Ook voor docenten zijn er voordelen. Ze kunnen video en 3D-animaties gebruiken en met kunstmatige intelligentie analyseren ze de resultaten om daarna verbeteringen in de toets door te voeren.

Meer weten? Kijk op uu.nl/educate-it

Onderwijs is echt leuk

Evi Salimans

combineerde de BA-studies Taal- en cultuurstudies en Franse taal en cultuur aan de Universiteit Utrecht met een onderwijsminor en behaalde vorig jaar de master Interculturele communicatie. Inmiddels werkt ze bij Edufax.

tekst Inge Oosterhoff
beeld Robin Alysha Clemens

Vroeger wilde Evi Salimans (25) juf worden. Dat werd ze niet, maar ze belandde wel in het onderwijs. Ze koos een studie die paste bij haar interesse voor taal, cultuur en educatie. In haar baan als Educational Mobility Consultant bij Edufax komen die interesses nu perfect samen. Ze adviseert en begeleidt nu expat-gezinnen bij het vinden van passend onderwijs voor hun kinderen.

Hoe heb je voor je studies gekozen?

“Taal- en cultuurstudies sloot aan op mijn brede interesse en ik kon er ook Frans mee volgen, wat ik graag wilde. Een educatieve minor kon alleen niet, dus heb ik de bachelor Frans ernaast gedaan. Met de master Interculturele communicatie ging ik dieper in op de onderwerpen die ik tijdens mijn bachelor interessant vond.”

Heb je je naast je studie al voorbereid op deze carrière?

“Ik liep tijdens mijn bachelor stage als docent Nederlands op een basisschool in Frans-Guyana, waar ik voor het eerst voor de klas stond. Toen merkte ik hoe leuk ik het onderwijs echt vind en wist ik zeker dat ik daar verder mee wilde.”

Hoe heb je je netwerk opgebouwd?

“Ik ben geen bewuste netwerker, maar ben wel actief op LinkedIn. Edufax kwam ik ook op LinkedIn tegen. Als ik interessante mensen ontmoet voeg ik ze ook altijd toe om contact te houden.”

Nu je aan het werk bent: hoe blik je terug op je tijd aan de UU?

“Ik merk nu pas hoeveel waardevols ik tijdens mijn studie heb geleerd. Voor mijn werk stel ik onderwijsadviezen op voor gezinnen die verhuizen naar een land met een andere taal en cultuur. Daar komt mijn kennis van interculturele communicatie goed bij van pas, evenals het denken vanuit verschillende perspectieven en onderzoek doen natuurlijk.”

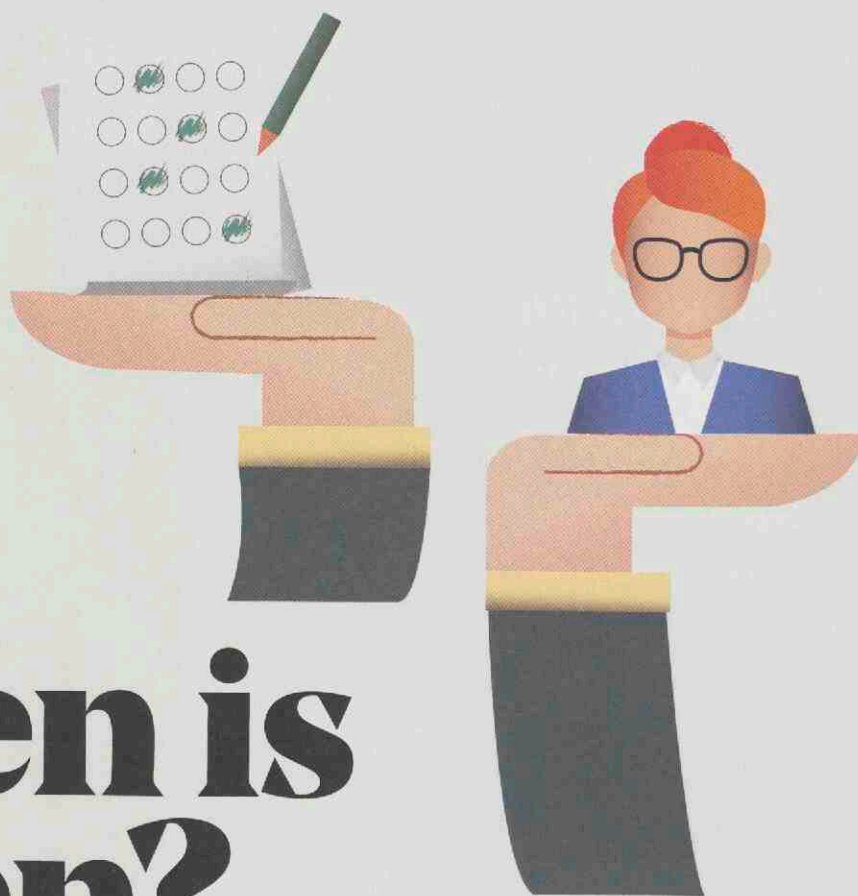
En nu?

“Zolang het leuk is en ik mijzelf kan blijven ontwikkelen blijf ik bij Edufax. Wat ik daarna ga doen weet ik nog niet, maar het onderwijs blijft waarschijnlijk een rode draad.” ◀

Dit interview verschijnt in een langere versie ook op DUB, de onafhankelijke nieuwssite van de Universiteit Utrecht. Op dub.uu.nl lees je al het actuele nieuws en achtergronden van de universitaire gemeenschap.

*“Ik merk nu
pas hoeveel
waardevols ik
tijdens mijn
studie heb
geleerd”*

Meten is weten?

Vmbo, havo of vwo? In groep 8 krijgen de basisschoolleerlingen te horen op welk niveau zij terechtkomen als ze de overstap maken naar de middelbare school. Maar wie kan het best voorspellen welk niveau juist is? De docent of de centrale eindtoets? Rens van de Schoot, alumna en hoogleraar Statistics for Small Data Sets, doet er met collega-statisticus en alumna Kimberley Lek onderzoek naar.

tekst **Sabine de Lucht**
illustratie **Flow design**

Naar welk type middelbare school je gaat, is bepalend voor de rest van je leven. Het heeft invloed op je toekomstige studie(s), welke mensen je ontmoet en wat voor soort werk je krijgt. Niet gek dus dat zoveel mensen zwaar tillen aan hoe het schooladvies tot stand komt. Het levert een al lang lopende maatschappelijke discussie op over of de eindtoets, of juist de leraar een doorslaggevende stem zou moeten hebben. Voorstanders van het docentadvies zeggen dat de centrale eindtoets maar een momentopname is, en geen rekening houdt met de thuissituatie of de manier van leren van een kind. Tegenstanders vinden dat leraren geen 'meetinstrumenten' zijn en dus subjectief. Ook zouden ze niet zo goed zijn in het wegen van informatie om tot een juiste beslissing te komen.

Om een wetenschappelijk antwoord te geven op wie het nu écht beter weet, dook Van de Schoot met Lek in het archief van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Daar werden ze verrast. Van de Schoot: "We bekeken de docentadviezen en de centrale eindtoetsscores van 119.751 leerlingen die in het schooljaar 2014/2015 in groep 8 zaten.

Rens van de Schoot (1979) is hoogleraar Statistics for Small Data Sets. Van de Schoot is lid van de Jonge Akademie van de KNAW en van de Vereniging van Multivariate Experimentele Psychologie (SMEP). Na een hbo-opleiding Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken, studeerde hij Psychologie en Development and Socialization in Childhood and Adolescence aan de Universiteit Utrecht, en behaalde hij zowel zijn research master als PhD cum laude.

Kimberley Lek (1990) studeerde cum laude af voor zowel de researchmaster Onderwijskunde als de researchmaster Methodenleer en Statistiek aan de Universiteit Utrecht. Zij promoveert 22 april 2020 met dit onderzoek en werkt inmiddels bij Cito.

“Nederland is ontzettend vroeg met het indelen van kinderen op onderwijsniveau”

Die vergeleken we met het niveau waarop deze leerlingen drie jaar later daadwerkelijk terecht zijn gekomen.” En wat bleek? “Dat de centrale eindtoets voor het vwo het best voorspellend is. Voor het vmbo zijn dat juist de docentadviezen. Geen van beiden weet het dus beter. Ons advies is daarom om de twee adviezen te combineren.”

Appels met peren

Daar lag de volgende uitdaging voor het tweetal. “De adviezen combineren gaat niet zomaar, want je vergelijkt appels met peren. Praktijkervaring met toetsscores. Onderbuikgevoelens met statistieken. Hoe maak je de vertaalslag?” Voor de oplossing keken ze naar het basisonderwijs zelf. “Leerkrachten op de basisschool geven les op verschillende niveaus. Het ene kind is bijvoorbeeld beter in taal, het andere rekent handig 9×125 uit. Op deze manier ontstaan er (on)bewust groepjes. Dat bracht ons op het idee een app te ontwikkelen die daarop aansluit. Deze vraagt leraren om hun leerlingen op dezelfde manier als in de klas in niveaus (van laag naar hoog) in te delen. De app die Kimberley heeft ontwikkeld, zet de inzichten van de leerkracht om in een statistische verdeling. Ook alle toetsresultaten kunnen op deze manier worden uitgedrukt. Zo kunnen deze twee verdelingen worden samengevoegd in één advies.”

Toch lost een app niet alle problemen op, aldus Van de Schoot. “Wat als het advies van de leerkracht en de uitslag van de toets ver uit elkaar liggen? Dat werken we uit in een vervolgonderzoek.” Voor nu is een praktische oplossing om alleen schakeladviezen te geven, aldus Van de Schoot. “Als je brugklassen — en zelfs tweede klassen — laat bestaan uit leerlingen vmbo/havo en havo/vwo, bied je laatbloeiers de kans om op het goede niveau terecht te komen. En kinderen die op de basisschool aardig scoorden in hun veilige omgeving, maar van wie de leerprestaties tegenvallen zodra ze de overstap maken naar de middelbare school, zadel je niet op met een niveau dat ze niet aankunnen.” Dit advies ligt in lijn met het gezamenlijke plan dat verschillende onderwijsorganisaties, waaronder de VO-raad, de MBO Raad, en CNV Onderwijs op 21 januari 2020 presenteerden. Zij willen namelijk dat kinderen niet op de basisschool maar pas in het derde jaar van de middelbare school een definitief schooladvies krijgen. Van de Schoot: “Nederland is ontzettend vroeg met het indelen van kinderen op onderwijsniveau. Smeer de keuze uit over meerdere jaren, zorg ervoor dat wisselen makkelijk is en dat daar geen financiële consequenties aan gekoppeld worden vanuit de onderwijsinspectie.”

Als hoogleraar is Van de Schoot niet alleen bezig met onderzoeken naar menselijke intelligentie, zoals bij de centrale eindtoets, hij kijkt ook naar kunstmatige intelligentie (KI). Zo onderzoekt hij hoe KI kan helpen bij het doen van wetenschappelijk onderzoek. “Voordat wetenschappers aan een onderzoek beginnen, banen ze zich een weg door stapels artikelen. Soms zijn er duizenden relevant. Het is een hels karwei om die allemaal door te spitten. KI kan dit bulkwerk doen en vijftig artikelen selecteren. Dat scheelt ons tijd. Ik denk dat deze manier van KI gebruiken ook relevant is voor het onderwijs. In de toekomst kunnen docenten misschien uitvoerende taken zoals nakijkwerk overlaten aan KI terwijl zij voor de klas staan.” ◀

NIEUWE TRAM

Nooit meer bus 12

1970

Het ziet er een stuk rustiger uit dan we de laatste jaren gewend zijn, deze bus 12 uit de jaren zeventig. Sinds 1969 rijdt de lijn van Utrecht Centraal naar het Utrecht Science Park (tot voor kort de Uithof). In de decennia na deze foto groeide de buslijn uit tot de drukste van Nederland en zelfs een van de drukste in Europa. Reisde jij tijdens je studietijd ook met lijn 12 naar college, de bibliotheek of je kamer? Dan weet je ongetwijfeld hoe het was om als sardientjes in een blik opeengepakt in de bus te zitten. Op 13 december 2019 reed bus 12 voor de laatste keer. Na vijftig jaar maakte de lijn plaats voor de tram.

2020

De Volkskrant noemde het 'Utrechts eigen variant op de zwaar geplaagde Amsterdamse Noord-Zuidlijn'. De tramlijn naar het Utrecht Science Park is door haar hoge kosten — het is een van de duurste tramlijnen ter wereld — en grote vertraging zeker niet onomstreden. Op 14 december 2019 reed hij dan toch eindelijk. De frequentie van de tramritten zal stapsgewijs worden opgevoerd. Dit jaar moet de tram dagelijks 45.000 reizigers tussen Utrecht Centraal en het Utrecht Science Park gaan vervoeren. Maar om het groeiende aantal reizigers in de toekomst aan te kunnen zijn er alweer nieuwe plannen. Station Lunetten wordt uitgebreid tot intercitystation. Forenzen uit het zuiden kunnen daar de ov-fiets naar het Utrecht Science Park nemen.

tekst Jurgen Sijbrandij
beeld collectie Universiteits-
museum Utrecht en Jurgen
Sijbrandij

Video helpt de docent

tekst Jurgen Sijbrandij
en Maaïke Pols

Mijn belangstelling voor wetenschap begon in mijn ouderlijk huis. Vanuit mijn slaapkamerraam keek ik uit op het RIVM. Tijdens hun open dagen maakte ik voor het eerst kennis met het laboratorium.

Toen ik na mijn PhD en een postdoc bij een wetenschappelijk tijdschrift ging werken, vond ik vooral het contact met wetenschappers leuk. Daarom zit ik nu goed op mijn plek: ik ben de schakel tussen het Journal of Visualized Experiments (JoVE) en de universiteiten die het gebruiken.

JoVE is een wetenschappelijk tijdschrift dat protocollen publiceert en daar video's van maakt waarin auteurs in hun lab laten zien hoe het experiment precies uitgevoerd wordt. Vaak is het namelijk moeilijk voor te stellen hoe je een experiment uit moet voeren als je er alleen over leest. Onder een microscoop kan iets er bijvoorbeeld net anders uitzien dan je had verwacht op basis van een beschrijving.

Ook maken we educatieve video's over experimenten voor docenten. Tijdens een practicum hoeven ze dan niet honderd studenten op weg te helpen, want dat heeft de video al gedaan. Er is dus meer tijd om te helpen bij vragen die echt over de inhoud van een experiment gaan. Zelf had ik video's erg handig gevonden tijdens mijn studie en PhD.

**“Brexit
zorgt voor
onzekerheid”**

Londen is bruisend, maar ook duur. Zodra je in Nederland bezig bent met een PhD kun je je vaak wel een eigen woning veroorloven. Als je in Londen gaat werken, woon je ineens met huisgenoten. Dat is even wennen. Ook merk je dat de Brexit voor onzekerheid zorgt, vooral voor nieuwkomers. Omdat ik inmiddels al bijna zeven jaar in Londen werk, kan ik aanspraak maken op een *settled status* en verwacht ik zelf weinig last te hebben van de Brexit.

Ik vond presentaties geven maar eng, maar tijdens mijn PhD moest ik het vaak doen. Uiteindelijk werd ik er goed in en daar heb ik nu veel aan. Maar ik ben nog lang niet uitgeleerd. Zo heb ik onlangs voor het eerst een aantal teamleden aangenomen die ik nu begeleid. Daar hoop ik ook steeds beter in te worden. ◀

Een uitgebreide versie van dit artikel vind je in de online Illuster op uu.nl/illuster.

Maaïke Pols rondde in 2007 haar master Biomedische Wetenschappen af. In 2012 promoveerde ze aan de Universiteit Utrecht op het gebied van celbiologie, waarna ze in Australië onderzoek deed als postdoc. Nu werkt ze in Londen als Associate Director of Customer Success bij het Journal of Visualized Experiments (JoVE).

Tips

MEET THE PROFESSOR

Hoogleraren op de fiets

Hoe ziet een professor eruit? En wat doet hij of zij eigenlijk? Op 25 maart stappen onze hoogleraren op de fiets naar basisscholen in Utrecht en omgeving. Voor de vijfde keer alweer mogen kinderen in groep 7 en 8 'hun' prof de toga van het lijf vragen. Vooraf krijgen ze allerlei spannende hints over hun professor. Ook op andere momenten in het jaar maken kinderen via de Universiteit Utrecht kennis met wetenschap en technologie. Zo onderzochten basisschoolkinderen tijdens de Grote Wetenschapsdag het thema 'dierensmokkel'.

Bekijk op bit.ly/uu-basisscholen op welke manieren de UU nog meer samenwerkt met scholen.

NU MET KINDERCOLLEGES

Kom naar de Universiteitsdag!

Op zaterdag 28 maart ben je als alumnus van harte uitgenodigd voor de Universiteitsdag, de jaarlijkse terugkomdag voor iedereen die aan onze universiteit heeft gestudeerd. Het thema is dit jaar 'natuur'. De Universiteitsdag is vernieuwd en vindt plaats op het Utrecht Science Park. Er is een gevarieerd programma met lezingen, rondleidingen en workshops en je kunt zelf kiezen hoeveel dagdelen je erbij bent. En heb je kinderen? Neem ze mee, want ook voor hen is er een speciaal middagprogramma met kindercolleges! Sprekers die zijn vastgelegd zijn onder meer Beatrice de Graaf, Erik van Sebille, Liesbeth van de Grift, Niko Wanders en Anne Schulp.

Kom ook en schrijf je in op uu.nl/udag

WINACTIE

Juffen zijn toffer dan meesters

Over leren en onderwijs zijn er veel mythes. Denk aan statements als: huiswerk kunnen we beter afschaffen, beeldschermen maken kinderen depressief of om een expert te zijn moet je 10.000 uur oefenen. Hoe zit het echt? In het boek *Juffen zijn toffer dan meesters* legt UU-docent Casper Hulshof samen met Pedro de Bruyckere en Paul Kirschner deze en andere onderwijs-'feiten' langs de wetenschappelijke meetlat. In hun vorige veelgelezen boek *Jongens zijn slimmer dan meisjes* deden ze dat ook al en nu volgt een verse serie misvattingen.

Wil je een exemplaar winnen?
Kijk dan op bit.ly/illustrer-winactie

USBO FILMREEKS

Openheid in wetenschap

'Open open open, moet het zijn', zong de Nederlandse

band *The Scene*. Dit jaar is dat het thema van de filmreeks *Science & Fiction*. Het Louis Hartlooper Complex en de Universiteit Utrecht laten vier films zien die je aan het denken zetten, over openheid in bijvoorbeeld wetenschap, Europa en diversiteit. Wetenschappers leiden de films in en gaan na afloop in gesprek met bezoekers.

Kom kijken, luisteren en meepraten op 12 mei, 26 mei, 9 juni en 23 juni 2020. Meer weten? Kijk op uu.nl/usbo/sciencefiction

SUMMERSCHOOL JUNIOR

Kennismaken met de universiteit

Bij Summerschool Junior ontdekken kinderen hoe leuk en fascinerend wetenschap is. Vier dagen lang is de Universiteit Utrecht het domein van jonge wetenschappers in de dop. Hier doen ze zélf onderzoek, bijvoorbeeld naar biodiversiteit, het heelal, chemische reacties en duurzaamheid. Summerschool Junior is voor nieuwsgierige kinderen uit groep 5 t/m 8 en klas 1 en 2 van de middelbare school. Summerschool Junior is er dit jaar van 20 t/m 23 juli en van 27 t/m 30 juli. Inschrijven kan vanaf april. En omdat helaas niet alle ouders de financiële middelen hebben om hun kind mee te laten doen, zijn er de Juniorbeurzen. Zo krijgen álle enthousiaste kinderen een kans.

Kijk op uu.nl/summerschool-junior en schrijf jouw kind in. Op bit.ly/summerschool-beurzen kun je, ook vanaf april, een kind aanmelden voor een Juniorbeurs of een donatie doen.

UNIVERSITEIT OP YOUTUBE

Middeleeuwse vlogs

Hoe zat het vroeger met vrijheid van meningsuiting? Waarom was de uitvinding van de boekdrukkunst zo belangrijk? En waarom lijkt de Hollywoodfilm 'Hustlers' op het middeleeuwse verhaal 'De zeven wijze mannen van Rome'? Speciaal voor middelbare scholieren maakt Martine Veldhuizen, cultuur- en literatuurhistoricus aan de Universiteit, vlogs waarin ze deze en andere vragen behandelt.

Bekijk de vlogs op het universitaire YouTube kanaal: youtube.com/universiteitutrecht

Dies Natalis

26 maart 2020 De Universiteit Utrecht viert haar 384e verjaardag in de Domkerk.

Cello in de scan

16 april 2020 Alumnus en radioloog Frank Pameijer (UMC Utrecht) haalde de eeuwenoude cello van Joachim Eijlander door de scan. Deze interactieve voorstelling vertelt dit bijzondere verhaal, uiteraard op muzikale wijze.

Utrecht Marathon

19 april 2020 Het Utrecht Science Park is het sfeervolle middelpunt van dit hardloopevenement. De route voert door parken, langs de singels én door de binnenstad.

Themadiner over het vrouwenhart

28 mei in Den Haag Hester den Ruijter (experimentele cardiologie, UMC Utrecht) doet onderzoek naar het vrouwenhart en vertelt erover tijdens een diner.

Midsummernight Party in de Faculty Club

18 juni 2020 Kijk op uu.nl/organisatie/faculty-club/agenda voor deze en nog veel meer andere leuke evenementen.

Kijk voor alle alumni-evenementen op uu.nl/alumni/agenda

Hoop

In 2 vwo kregen wij tekenles van mevrouw Kerkhof. Lucie, de beste tekenaar uit mijn klas, maakte een collage; ze had een gelige achtergrond met bloemen getekend, en daarnaast tien verschillende bruine schoenen. Ze had de schoenen uitgeknipt, en besprak met de docente hoe ze die op de achtergrond zou plaatsen: verspreid over het hele A3-vel, of allemaal onderin, op een hoop. Lucie vond dat laatste leuker, maar mevrouw Kerkhof zei: 'Ik zou ze spreiden. Dat vind ik mooier.' Uiteindelijk koos Lucie voor de hoop, en een week later kreeg ze het werk terug met het cijfer op de achterkant. Een 10! Ik weet nog dat ik verbijsterd was. Ik zou altijd geluisterd hebben naar de autoriteit van de docent. Ik heb mevrouw Kerkhof zelfs nog gevraagd hoe dat kon, want zij vond spreiden toch mooier; dan kan het toch geen 10 worden? Haar antwoord was een les voor de eeuwigheid: 'Of ik het mooi vind, doet er helemaal niet toe. Het gaat erom of het goed is.'

Onderwijs, wil ik maar zeggen, kan niet zonder goede onderwijzers. Tekenen was geen cruciaal vak — je kon er niet op blijven zitten — maar een van de belangrijkste lessen heb ik toch geleerd in dat lokaal met die grote houten, door verf- en potloodstrepen gehavende tafels: kunst is geen wiskunde.

Wie aan de universiteit begint, heeft in de basis- en middelbareschooltijd al zo'n vijftig docenten gehad, schat ik. Lang niet allemaal laten ze een blijvende indruk achter, maar ik denk toch dat ik van hen meer over het leven geleerd heb dan van de (overigens ook merendeels geweldige) U(H)D'en en professors in Utrecht. Daar komt bij: docenten in primair en voor-gezet onderwijs zien de hele samenleving in hun klas. Zij leren lessen aan iedereen. Geschiedenis, hoofdrekenen, spellen, topografie — kennis en vaardigheden waar ik vaker op terugval dan op differentiaalvergelijkingen, lineaire algebra of elliptische krommen.

Toch wrang dat dat belang omgekeerd evenredig is met het salaris. Misschien moeten we, net als die schoenen, alle lonen op een hoop gooien, en daarna gelijk verspreiden over alle onderwijzers in het land. Het beste van twee werelden.

Jan Beuving

Jan studeerde negen jaar aan de Universiteit Utrecht. Resultaat: een bachelor wiskunde (2008) en een master History and Philosophy of Science (2009). Daarna werd hij cabaretier. Speeldata op janbeuving.nl.

